

EUROOPAN PARLAMENTTI

2009 - 2014

Vetoamusvaliokunta

2011/2069(INI)

13.7.2012

LAUSUNTO

vetoamusvaliokunnalta

kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnalle

perusoikeuksien tilanteesta Euroopan unionissa (2010–2011)
(2011/2069(INI))

Valmistelija: Adina-Ioana Vălean

PA_NonLeg

EHDOTUKSET

Vetoamusvaliokunta pyytää asiasta vastaavaa kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokuntaa sisällyttämään seuraavat ehdotukset päätöslauselmaesitykseen, jonka se myöhemmin hyväksyy:

- ottaa huomioon EU:n perusoikeuskirjan soveltamista koskevan komission kertomuksen vuodelta 2011 (COM(2012)0169 (lopullinen)),
- ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselman katsauksesta Euroopan unionin kansalaisuuteen vuonna 2010 – Unionin kansalaisoikeuksien esteiden poistaminen¹,
- ottaa huomioon, että lähes kolmanneksessa parlamentin saamista vetoamuksista viitataan perusoikeuskirjassa mainittuihin perusoikeuksiin kohdistuviin väitettyihin rikkomuksiin,

Yleistä

1. vahvistaa tässä yhteydessä, että EU:lla ja sen toimielimillä on perusoikeuskirjan sekä SEUT-sopimuksen 2,6 ja 7 artiklan sekä 9-12 artiklan nojalla velvollisuus noudattaa, suojella ja edistää EU:n kansalaisten perusoikeuksia ja kansalaisvapauksia EU:ssa ja taata ne etenkin tapauksissa, joissa näitä oikeuksia ja vapauksia ei taata tehokkaasti ja asianmukaisesti kansallisella tasolla; muistuttaa, että perusoikeuskirjan 51 artiklaa ei pitäisi käyttää perusoikeuskirjan ja sen soveltamisen merkityksen vähättelyyn, ja korostaa, että kyseinen artikla ei kumoa asemaa ja valtuuksia, jotka EU:n toimielimillä on suhteessa eurooppalaisten perusarvojen, kuten ihmisarvon ja vapauden, sekä demokratian periaatteiden, oikeusvaltion, hyvän hallinnon, rauhan, kansalaisuuden, sukupuolten tasa-arvon ja kansalaisten syrjimättömyyden suojeluun, puolustamiseen ja edistämiseen;
2. muistuttaa parlamentin vastuusta ja velvollisuudesta EU:n kansalaisia ja asukkaita kohtaan heidän etujensa puolustamisessa ja edistämisessä; katsoo, että tämä Euroopan parlamentin ja kansalaisten välinen side ilmenee perussopimuksen 227 artiklassa vahvistetussa vetoamusmenettelyssä, joka luo velvoitteen etsiä tarvittaessa kunkin tapauksen tosiseikkojen perusteella vetoamusten esittäjien puolesta tuomioistuinlaitoksen ulkopuolisia oikeussuojakeinoja kansalaisten avustamiseksi perusoikeuksien ja kansalaisvapauksien harjoittamisessa ja sen varmistamiseksi, että perusoikeuskirjan ja perussopimusten arvoja ja periaatteita sovelletaan asianmukaisesti Euroopan unionissa ja jokaisessa sen jäsenvaltiossa;
3. kehottaa jäsenvaltioita täyttämään velvollisuutensa kansalaistensa perusoikeuksien ja kansalaisvapauksien suojaamiseksi sekä muuttamaan kansalaisten perusoikeuksia rajoittavia säännöksiä tai poistamaan ne ja kehottaa jäsenvaltioita noudattamaan Lissabonin sopimuksen nojalla tekemäänsä sitoumusta ja täyttämään siitä johtuvat velvoitteensa, jotka koskevat unionin liittymistä ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehtyyn eurooppalaiseen yleissopimukseen ja sen ratifioimista, ja poistamaan siten oikeussuojan puutteita takaamalla EU:n kansalaisille samat oikeudet suhteessa unionin toimiin kuin he tällä hetkellä nauttivat suhteessa unionin

¹ Hyväksytyt tekstit, P7_TA(2012)0120.

jäsenvaltioihin; muistuttaa tässä yhteydessä, että tarvitaan selkeää tietoa yleissopimuksen soveltamisalasta tai sovellettavuudesta suhteessa perusoikeuskirjaan, jotta hälvennettäisiin kansalaisten epätietoisuutta siitä, mihin tahoon ottaa yhteyttä tietyissä väitetyihin perusoikeusrikkomuksiin liittyvissä tilanteissa;

4. korostaa EU:n kansalaisuuteen sisältyvien oikeuksien ja niiden oikeuksien välistä läheistä yhteyttä, joista määrätään kaikkiin henkilöihin EU:n alueella sovellettavassa perusoikeuskirjassa;

Yksittäisiä kysymyksiä

5. kehottaa neuvostoa noudattamaan perusoikeuksiin liittyviä sitoumuksiaan ja jatkamaan pikaisesti sukupuolesta, uskonnosta, kulttuurista, kielestä, koulutuksesta, vammaisuudesta, iästä tai sukupuolisesta suuntautumisesta riippumattoman yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta 2. heinäkuuta 2008 esitetyn komission ehdotuksen neuvoston direktiiviksi käsittelyä; korostaa tässä yhteydessä haavoittuvimpien ihmisryhmien, kuten lasten, oikeuksien kunnioittamista, erityisesti kun on kyse heidän henkilökohtaista koskemattomuuttaan koskevan oikeuden turvaamisesta ja heidän oikeuksistaan rajat ylittävien huoltajuusriitojen ja vanhempien vierailuoikeuksien yhteydessä, sekä vammaisten, ikääntyneiden ja etnisten vähemmistöjen oikeuksien kunnioittamista;
6. kehottaa jäsenvaltioita varmistamaan rodusta tai etnisestä alkuperästä riippumatonta yhdenvertaista kohtelua koskevan direktiivin¹ sekä naisten ja miesten yhdenvertaista kohtelua koskevan asianomaisen lainsäädännön² tehokkaan täytäntöönpanon;
7. pitää vähemmistöihin kohdistuvia syrjintätapauksia valitettavana, koska ne rikkovat ihmisarvon loukkaamattomuuden periaatetta, ja kehottaa neuvostoa toimimaan tehokkaasti ja vastuuntuntoisesti unionin arvojen ylläpitämiseksi suhteessa jäsenvaltioihin, jotka eivät noudata täysimääräisesti perussopimuksissa määrättyjä velvoitteitaan kyseisissä kysymyksissä;
8. kiinnittää huomiota useisiin tiedotusvälineiden vapauden rajoittamista koskeviin vetoomuksiin ja kehottaa komissiota antamaan Euroopan unionin perusoikeusvirastolle tehtävän valvoa ja tarkastella tämän alan lainsäädäntöä sen varmistamiseksi, että yhteisiä normeja tiedotusvälineiden tasapuolisuudesta ja vapaudesta sovelletaan, sekä tehtävän seurata jäsenvaltioiden demokratian ja perusoikeuksien tilaa ja laatia vuotuisia kertomuksia havainnoistaan; pyytää näin ollen osoittamaan Euroopan unionin perusoikeusvirastolle asianmukaiset määrärahat näiden tehtävien toteuttamiseen; panee tyytyväisenä merkille Euroopan parlamentin valiokunta-aloitteisen mietinnön tiedotusvälineiden vapautta koskevien EU:n laajuisten normien asettamisesta, mikä voisi johtaa EU:n lainsäädännön tarkistamiseen; ehdottaa Euroopan unionin perusoikeusviraston ja Euroopan tasa-arvoinstituutin yhdistämistä tai sellaisen

¹ Neuvoston direktiivi 2000/43/EY rodusta tai etnisestä alkuperästä riippumattoman yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta.

² neuvoston direktiivi 2004/113/EY miesten ja naisten yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta tavaroiden ja palvelujen saatavuuden ja tarjonnan alalla ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/54/EY miesten ja naisten yhtäläisten mahdollisuuksien ja yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta työhön ja ammattiin liittyvissä asioissa (uudelleenlaadittu toisinto).

oikeudellisen kehyksen luomista, jossa säädetään näiden kahden viraston tiiviistä yhteistyöstä ja koordinoinnista, jotta ne voivat torjua tehokkaasti perusoikeuskirjassa taattujen oikeuksien rikkomista;

9. kehottaa komissiota varmistamaan pikaisesti, että jäsenvaltiot saattavat Euroopan unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeudesta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella annetun direktiivin 2004/38/EY osaksi kansallista lainsäädäntöä ja soveltavat sitä oikein, koska aiheesta esitetään tiuhaan vetoamuksia;
10. muistuttaa, että sosiaaliturvaetuuksien, eläkkeiden ja terveydenhuollon siirrettävyys sekä ammattipätevyyden ja akateemisten opintasuoritusten tunnustaminen ovat tärkeitä seikkoja, joilla varmistetaan perusoikeuksien ja kansalaisvapauksien täysimääräinen toteutuminen myös sisämarkkinoiden toteuttamisen perusteella, mutta toteaa, että useat kansalaiset kohtaavat yhä ongelmia näitä oikeuksia puolustaessaan; kehottaa siksi komissiota ja jäsenvaltioita varmistamaan, että kyseiset oikeudet taataan ja että niitä kunnioitetaan, noudatetaan ja kehitetään asianmukaisesti;
11. korostaa, että komission tehtävä perussopimusten valvojana ei rajoitu sen varmistamiseen, että jäsenvaltiot saattavat lainsäädännön osaksi kansallista lainsäädäntöään, vaan se kattaa myös lainsäädännön täysimääräisen ja oikean soveltamisen erityisesti kansalaisten perusoikeuksien suojelemiseksi; viittaa oikeudelliseen tyhjiöön, joka liittyy kansalaisten oikeussuojan toteutumiseen, kun jäsenvaltiot eivät ole saattaneet heitä suoraan koskevaa EU:n lainsäädäntöä osaksi kansallista lainsäädäntöä tai ovat tehneet sen myöhässä;
12. ehdottaa, että komission vuosittaiseen ihmisoikeuskertomukseen sisällytetään arvio jäsenvaltioiden tilanteesta; ehdottaa, että parlamentti järjestäisi vuosittaisen konferenssin, jota isännöisivät yhdessä sen kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunta ja vetoamusvaliokunta ja johon osallistuisi kansalaisyhteiskunnan toimijoita ja muita alan sidosryhmiä;
13. suhtautuu myönteisesti komission käytäntöön tarjota kansalaisille konkreettista tietoa heidän oikeuksistaan ja heidän käytössään olevista oikeussuojakeinoista, jos heidän perusoikeuksiaan rikotaan, mutta toteaa, että komission eri tiedotusvälineiden toiminnan ja julkisen esiintymisen johdonmukaisuuden ja koordinoinnin parantamisella on ratkaiseva osuus tämän tiedon saattamisessa kansalaisten ulottuville; korostaa samalla, että tämä ei vapauta komissiota sen institutionaalisesta velvollisuudesta analysoida kansalaisten kanteluja, jotka koskevat sekä EU:n ja jäsenvaltioiden tekemiä mahdollisia perusoikeuksiin kohdistuneita rikkomuksia EU:n lainsäädäntöä sovellettaessa että tilanteita, joissa perusoikeuksien suojaaminen jäsenvaltioissa epäonnistuu järjestelmällisesti; kehottaa komissiota pitämään kiinni asemastaan demokratiaan ja perusoikeuksiin perustuvan EU:n oikeusjärjestyksen puolustajana ja saattamaan tällaiset tilanteet asianomaisten jäsenvaltioiden tietoon; katsoo, että Euroopan parlamentin, jolla on paljon laajempi poliittinen toiminta-alue, pitäisi tehdä kaikille EU:n kansalaisille ja asukkaille selväksi toimet, joihin se ryhtyy turvatakseen heidän perusoikeutensa ja suojellakseen niitä;
14. kehottaa komissiota tarkistamaan Euroopan unionin perusoikeusviraston perustamisesta annettua asetusta viraston mandaatin ja valtuuksien sekä riippumattomuuden vahvistamiseksi.

VALIOKUNNAN LOPULLISEN ÄÄNESTYKSEN TULOS

Hyväksytty (pvä)	12.7.2012
Lopullisen äänestyksen tulos	+: 21 -: 0 0: 0
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet jäsenet	Margrete Auken, Victor Boștinaru, Philippe Boulland, Giles Chichester, Nikolaos Chountis, Iliana Malinova Iotova, Carlos José Iturgaiz Angulo, Lena Kolarska-Bobińska, Erminia Mazzoni, Willy Meyer, Chrysoula Paliadeli, Nikolaos Salavrakos, Jarosław Leszek Wałęsa, Rainer Wieland
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet varajäsenet	Zoltán Bagó, Birgit Collin-Langen, Axel Voss
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet sijaiset (187 art. 2 kohta)	Ioan Enciu, Petru Constantin Luhan, Bogdan Kazimierz Marcinkiewicz, Franck Proust, Renate Sommer, Hermann Winkler